

Čís. 323.

Ideální konkurence spoluviny na zločinu vyhnání vlastního plodu dle § 5 a 144 tr. zák. s přestupkem § 335 tr. zák.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1921, Kr I 48/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení stížnost obžalovaných Emmy S-ové a Berty D-ové do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 25. října 1919, jímž uznány byly vinnými obžalovaná Emma S-ová zločinem vypuzení vlastního plodu dle § 144 tr. zák. a Berta D-ová zločinem spoluviny na vypuzení vlastního plodu dle § 5, 144 tr. zák. a přestupkem proti bezpečnosti života dle § 335 tr. zák. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Proti výroku, odsuzujícímu stěžovatelku Bertu D-ovou též pro přestupek dle § 335 tr. zák., dovolává se stížnost důvodu § 281 č. 9 a) tr. ř., poněvadž prý soud nepřihlížel k tomu, že s každým vyhnáním plodu spojeno jest nebezpečí pro život matky, takže přestupek dle § 335 tr. zák. jest dle náhledu vyčerpán již odsouzením pro zločin dle § 144 tr. zák. Než v tomto případě nejedná se o ten stupeň nebezpečí pro život neb zdraví, jenž ovšem nutně s každým vyháněním plodu ze života jest spojen. S hlediska § 335 tr. zák. přichází v úvahu zvláštní nebezpečí, jež vyvoláno bylo nad míru normálními okolnostmi provedení skutku. Toto zvýšené nebezpečí má rozsudek na očích, když poukazuje na zvláštní nebezpečnost nástroje, v konkrétním případě použitého, a způsobu jeho použití, jež měla septickou infekci dělohy v zápětí. Mluvíc § 335 tr. zák. výslovně o jednání, způsobilém, by nebezpečí pro život, zdraví neb tělesnou bezpečnost lidí bylo zvýšeno. Za takových okolností nebyla by činnost stěžovatelky pouhým odsouzením dle § 144 tr. zák. trestně vyčerpána a nelze shledati pochybeným, uznána-li byla stěžovatelka vinnou i přestupkem dle § 335 tr. zák.

Čís. 324.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Z dosahu § 11 čís. 3 cit. zák. není vyloučen ani nákup zboží, jež delšího uschovávání nesnese (vejce).

Pro splnění skutkové podstaty § 7 cit. zák. postačí objektivní přemrštěnost ceny, třebaš pachatel vzhledem k nepoměrným nákladům spokojil se pro svou osobu se ziskem menším.

Skutková podstata § 9 čís. 1 cit. zák. jest splněna tím, že pachatel vědomě a z vlastního popudu přeplatil ceny, prodavači požadované, třebaš cena přeplacená byla přiměřenou.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1921, Kr I 383/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Hradci Králové ze dne 9. dubna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 11 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a přestupky dle § 7 čís. 1 a § 9 čís. 1 téhož zákona — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Develávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. popírá stížnost především, že by v obžalobu dané jednání obžalovaného zakládalo skutkovou podstatu přečinu dle § 11 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Nelze prý tu mluvit o nakupování v tom smyslu, v jakém byl jeho pojem vytčen v rozhodnutí zrušovacího soudu ze dne 15. února 1919 č. j. Kr I 30/18, dle něhož trestné nakupování je dáno tehdy, když pachatel zásobu ne příliš nepatrného objemu na sebe strhne a ji schová a z obchodu vyloučí, místo aby ji jako řádný a poctivý obchodník uvedl do obchodu. Stížnost není v právu. V odpor vzatý rozsudek zjišťuje, že obžalovaný prostřednictvím různých nakupovačů shromáždil mnoho másla a vajec, takže mohl přenechat obchodnici potravinami Emě M-ové koncem listopadu 1919 35 kg másla a 6 kop vajec a dne 4. prosince téhož roku 84 kg másla a 25 kop vajec naložených ve vápně. Vůči těmto zásobám nelze zajisté tvrditi, že by se nejednalo o značnější množství zboží zejména když se přihlíží ke zjištění rozsudku, že v té době byl v nejbližším okolí citelný nedostatek těchto poživatin a velká poptávka po nich. Bylo proto také povinností obžalovaného, by především vyhověl domácí potřebě a nedával přednost odbytištím vzdáleným z důvodu dosažení většího zisku. Jestliž úkolem reálného obchodování, zvláště v době naléhavé potřeby a nedostatku potravin, by byl rychle sprostředkován obrat statků mezi výrobcí a spotřebiteli, tedy by zboží se dostalo bez prodlení a co nejrychleji do spotřeby. Tak však obžalovaný nepostupoval, nýbrž nakupoval zboží, hromadil je, by je teprve po určitém mezidobí ve velkých množstvích prodal do vzdálených okresů. Tím zdržoval oběh zboží, jenž by byl jinak rychleji pokračoval, a jednal proto v podstatě tak, jak v citovaném rozhodnutí je vyloženo. Tomu, že obžalovaný zboží vskutku uschovával, nasvědčuje zejména zjištěná skutečnost, že měl 100 kop vajec (6000 kusů) ve vápně naloženo a sice, jak doznal, od léta a že nedal je do spotřeby přes to, že už byla zimní doba a v okolí citelný nedostatek vajec a naléhavá poptávka po nich. Tím je též odňata půda námitce, že obžalovaný věci prostřednictvím nakupovačů opatřené ihned dále prodával, nehledíc k tomu, že pro tvrzení to není podkladu ani ve zjištění rozsudku ani ve výsledcích řízení a že zákon stanoví trest na každý nákup významnějšího množství, který není předsevzat za vlastním účelem řádného obchodování, to jest sprostředkovati co nejrychleji přechod zboží od výrobce ke spotřebiteli, nýbrž v úmyslu, by ceny byly stupňovány, tedy v úmyslu spekulacním. Není proto ani zapotřebí, by pachatel s prodejem zboží nějak zvláště dlouho vyčkával a je uschovával, tak že z dosahu § 11 čís. 3 cit. zákona není vyloučen ani nákup takového zboží, jež delšího uschovávání nesnese. Nelze proto uznati, že obchodování obžalovaného bylo normálním zjevem při obchodování s dotyčným druhem potravin, naopak přičilo se potřebám reálného a solidního pře-

kupnictví, jakého nynější doby vyžadují. Důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 ř. tr. není proto dán.

Neprávem brojí zmateční stížnost též proti výroku soudu nalézacího, jimž byl stěžovatel odsouzen pro přešupek přímého předražování dle § 7 čís. 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Je zjištěno a obžalovaný sám připouští, že ceny, jež platili nakupovači obžalovaného za máslo a vejce, činily téměř veskrze 40 K za 1 kg másla, při vajíčkách ponejvíce 1 K 20 h až 1 K 30 h za 1 kus. Než i to byly již ceny, jež nelze uznati směrodatnými, poněvadž nepovstaly způsobem správným, jsouce spíše výsledkem soustavného předražování, proti němuž brojiti má právě zákon na mysli. Obžalovaný však požadoval a také obdržel od Emmy M-ové za 1 kg másla 46 až 47 K, za 1 vajíčko 2 K. Již ve srovnání ceny nákupní s cenou, obžalovaným požadovanou, vysvítá nepochybně zjevná přemrštěnost ceny požadované, zvláště když již zmíněné ceny nákupní nelze uznati přiměřenými z důvodu shora uvedeného. Z toho pak, že zákon činí trestnost jednání pachatelova odvislou od požadování přemrštěné ceny a nikoli od domáhání se zisku, převyšujícího zisk občanský, vyplývá, že pro trestnost dle § 7 čís. 1 cit. zák. jest rozhodným nikoli tento subjektivní moment, nýbrž objektivní přemrštěnost požadované ceny, která je tu i tenkrát, když pachatel vzhledem k nepoměrným nákladům spokojil se pro svou osobu se ziskem menším. Výrok soudu nalézacího je proto po stránce právní bezvadný. Z těchto úvah plyne též bezpodstatnost důvodu čís. 4 § 281 tr. ř., jež stížnost uplatňuje z té příčiny, že nalézací soud zamítl návrh obhajoby na provedení různých důkazů o tom, byl-li zisk obžalovaného přiměřený či přemrštěný. Neboť je-li rozhodnou pro posouzení věci jen výše ceny požadované a nikoli docílený zisk, týkaly se důkazní návrhy obžalovaného jen okolnosti nerozhodné a byly proto nalézacím soudem právem pro nezávažnost zamítnuty.

Zmateční stížnost brojí konečně i proti odsouzení pro přešupek přeplácení cen dle § 9 čís. 1 zákona čís. 568/19. Rozsudek zjišťuje, že nakupovači požadovali dříve od obžalovaného za máslo nejvýše po 42 K za 1 kg, obžalovaný však, aby hodně másla sehnal, vyzval je, by máslo hojně sháněli, že jim bude za 1 kg platiti 44 K, což také činil. Pokud se stížnost odchyluje od tohoto zjištění, tvrdíc, že nakupovači ceny, jim skutečně placené, požadovali a odpírali, za ceny nižší nákup obstarávali, neprovádí tím věcně uplatňované důvody zmatečnosti, nýbrž brojí jen nepřipustně proti zjištěním soudu nalézacího. Vychází-li se ze zjištění rozsudku, nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že je splněna skutková podstata zmíněného přešupku, k níž stačí, že obžalovaný při nákupu předmětu potřeby, jež dále hodlal zciziti, přeplácel cenu prodávacem požadovanou. Byla-li i přeplácená cena 44 K dle tehdejších poměrů cenových přiměřenou a odpovídala-li cenám tehda obvyklým, je pro posouzení věci zcela nerozhodno, poněvadž § 9 cit. zákona chce zameziti veškeré zvyšování cen. Záleží pouze na tom, že obžalovaný ceny prodávací požadované z vlastního popudu a vědomě přeplatil a jen za tím cílem, by co nejvíce na sebe soustředil dotyčné zboží a takto co možná největšího zisku docíloval. Za tohoto stavu věci nepadá již na váhu případ manželů Smolových, jimž obžalovaný platil dokonce až 46 K za 1 kg,

poněvadž prý měli máslo zvláště pěkné. I v tomto případě ostatně přeplácel cenu jinak těmito prodavači požadovanou, takže ani zde námitky stížnosti neobstojí.

Čís. 325.

Pod ochranou § 105 tr. zák. jest úřední činnost státního zástupce vůbec, tudíž i tehdy, jde-li o účast jeho při rozhodování o zrušení vyšetřovací vazby.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1921, Kr I 517/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. března 1920, pokud jím byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin nedokonaného svádění ku zneužití moci úřední dle §§ 8, 5 a 105 tr. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalovaného vinným dle obžaloby.

Důvody:

Oprávněnou jest stížnost, pokud čelí proti osvobozujícímu výroku soudu nalézacího co do zločinu dle §§ 8, 5 a 105 tr. zák. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný podstrčil svému bratru, který ho navštívil, lístek s obsahem, by ihned zítra v poledne sám osobně došel do bytu státního zástupce Dra K., odevzdal mu 2 kuřata, 25 vajec, 10 kg mouky, 1 kg másla a poprosil ho, by obžalovaného propustil z vazby. Obžalovaný doznal, že zamýšlel tímto způsobem vymoci své propuštění z vyšetřovací vazby. V tomto doznaném a zjištěném ději zračí se všechny zákonné znaky skutkové podstaty zločinu dle § 105 tr. zák. Zákon nevyžaduje ničeho více, nežli takovou činnost obžalovaného, z níž je patrný úmysl jeho, přiměti nějakým darem úřední osobu, v šu tom zmíněnou, ke stranickosti nebo porušení úřední povinnosti. Tento zlý úmysl obžalovaný doznal. Zamýšlel, by státní zástupce byl pohnut právě zmíněným darem k tomu, by obžalovaného propustil z vazby, tedy k tomu, by při posuzování a vyřizování trestní záležitosti obžalovaného neřídil se výlučně důvody věcnými a právními, nýbrž ohledy blahovůle, vykoupené darem. V takovémto postupu státního zástupce musila by zajisté spatřována býti hrubá stranickost, ne-li porušení úředních povinností. Na věci nemůže ničeho měniti okolnost, že obžalovaný byl 5 dní po závadné události z vazby skutečně propuštěn a trestní řízení proti němu úplně zastaveno, poněvadž čin obžalovaného dlužno posuzovati dle stavu věci, jaký byl v době činu; příznivá změna poměrů, potom nastavší, není v důsledku toho pro posouzení věci směrodatnou a nemůže založenou již trestnost jednání odčiniti. Mylným je též náhled nalézacího soudu, že svádění ke stranickosti, po případě porušení úřední povinnosti nepřichází v tomto případě proto v úvahu, poněvadž prý obžalovanému šlo jen o zkrácení vyšetřovací vazby, za několik dní potom beztoho zrušené. Pokud jde o justiční orgány, stanoví zákon docela všeobecně, že zločinu dle § 105 tr. zák. se dopouští, kdo úředníka takového pokusí se svést ke stranictví nebo porušení úřední povinnosti, aniž činí při tom rozdílu